

Handläggare
Sandra Holmqvist
Telefon: 08-50814903

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2024-08-22

Skrivelse om lägesbilden i stadsdelen kring trygghet

Svar på skrivelse från (M)

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

(M) inkom den 18 april 2024 med en skrivelse om lägesbilden i stadsdelen kring trygghet. Skrivelsen riktar in sig på barn i risk för rekrytering till kriminalitet och innehåller frågor om öppna drogsccener och arbetet kring dem, polisens lägesbild samt fältverksamhetens arbete med målgruppen.

Stadsdelsområdet har fyra öppna drogsccener kvar. Arbetet pågår enligt upprättad åtgärdsplan inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen när det kommer till trygghetsskapande arbete. En allmän lägesbild för stadsdelsområdet tas fram årligen. Polisen uppger att den aktuella lägesbilden är under kontroll. Förebyggande arbete genomförs i samverkan. Något som betonas både i polisens lägesbild och inom fältverksamheten är vårdnadshavares involvering i stöd för barn i risk, tillsammans med barns psykiska hälsa. Samverkan är avgörande för att ta arbetet framåt.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning
Avdelningen för HR och utveckling

Slakthusplan 8 A
Box 81
121 22 Johanneshov
Växel 08-508 14 000
Fax
eav@stockholm.se
start.stockholm

Bakgrund

(M) inkom den 18 april 2024 med en skrivelse om lägesbilden i stadsdelen kring trygghet. Skrivelsen innehöll frågor till stadsdelsförvaltningen som besvaras i detta tjänsteutlåtande. Skrivelsen bifogas.

Ärendet

Skrivelsen berör ungdomskriminalitetens oroande utveckling. (M) poängterar att många barn dras in i gängkriminalitet utan att förstå konsekvenserna, att de utnyttjas av äldre kriminella och att de får svårt att lämna gängmiljön. Vidare framkommer av skrivelsen att det finns stora behov av insatser för att förhindra att barn hamnar i kriminella miljöer. Skrivelsen avslutas med fyra frågeställningar som redovisas nedan.

1. Hur många öppna drogsener finns det i vår stadsdel?
2. Vilka åtgärder finns insatta från stadsdelsförvaltningen och polisen för att motverka drogsener i vår stadsdel?
3. Hur är den allmänna lägesbilden i stadsdelen, enligt polisens bedömning?
4. Hur arbetar socialtjänstens fältarbetare för att fånga upp ungdomar som rör sig i riskmiljöer?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelning HR och utveckling i samråd med avdelning Social omsorg förebyggande och främjande samt med kommunpoliser i respektive lokalpolisområde Globen och Farsta.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen har i samband med verksamhetsplaneringen för 2024 bifogat en bilaga med stadsdelsområdets årliga lägesbild samt stadsdelsförvaltningens åtgärdsplan för trygghetsskapande arbete i samband med redovisning av tertial 1. Båda bilagorna återfinns under diarienummer EÅV 2023/976.

Öppna drogsener och åtgärder

Efter att Vändzonen i Dalens centrum plockades bort i årets bedömning av öppna drogsener har nu stadsdelsområdet fyra öppna drogsener kvar. Åtgärderna för brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ser olika ut beroende på platsen och dess karaktär. Öppna drogsener kan vara en liten yta inom en stadsdel som behöver tas i beaktan i sin helhet när det kommer till trygghetsskapande arbete. Allt arbete för att motverka en öppen drogscen sker därmed inte nödvändigtvis på den geografiskt avgränsade platsen, utan är en del i helhetsarbetet för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i stort.

I samband med tertialrapport 1 bifogades stadsdelsförvaltningens åtgärdsplan för denna typ av arbete inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning, utbildningsförvaltningen, trafikkontoret samt

lokalpolisområdena Globen och Farsta. Åtgärdsplanen speglar inte allt arbete Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning bedriver utan är delar som prioriterats utifrån stadsdelsområdets lägesbild i stort och delvis på stadsdelsnivå.

Lägesbild

Lägesbilden för hela stadsdelsområdet framställs årligen inom den lokala samverkansöverenskommelsen tillsammans med lokalpolisområdena och ovan nämnda aktörer. Utöver det skapar polis och förvaltning gemensamma lägesbilder i flertalet forum beroende på sakfråga. Generellt upplevs läget under kontroll även om det varierar över tid. Enskede-Årsta-Vantör har likt övriga Stockholm barn som riskerar eller redan befinner sig i organiserad brottslighet. Polismyndigheten arbetar aktivt tillsammans med socialtjänsten och andra myndigheter med den frågan. Lokalpolisområdena upplever en positiv bild av existerande samverkansforum och arbetar i nuläget med framtagandet av lokala BOB-råd (regeringsuppdraget kring barn och unga i organiserad brottslighet). Utöver fältassistenternas förebyggande arbete är det många aktörer och avdelningar som bidrar till den ökade tryggheten och däri förbättrade lägesbilden i stadsdelsområdet. En god samverkan med lokalpolisområdena och ageranden från socialtjänsten genom sociala insatser, inte minst från Social omsorg barn och ungdom, har haft en positiv inverkan på lägesbilden i sin helhet.

Fältverksamhet

Fältverksamheten arbetar uppsökande mot ungdomar i åldern 12-17 år i skiftande miljöer, både miljöer där andra vuxna finns, såsom fritidsgårdar eller skolor, och i miljöer där få andra vuxna finns, såsom offentliga miljöer. I uppdraget ingår arbete under kväll och helg, vilket möjliggör att uppsökande arbete kan ske stora delar under dygnet. Uppsökande arbete vilar på modellen: observera, bedöma, agera och följa upp. Det innebär att fältassistenter behöver vara väl förtrogna med ungdomstrender, ungdomskulturer, ha tillgång till relevanta lägesbilder, samverka med andra aktörer och känna till de geografiska områdena där de arbetar. En nyckel är att besitta god och relevant kunskap om vilka resurser som finns i områdena och vilka risker som finns. Arbetet sker på de tre preventionsnivåerna universell, selektiv och indikerad nivå.

I det fall en ungdom vilken uppvisar ett icke önskvärt normbrytande beteende eller ett riskbeteende, söker fältassistenten kontakt. I nära samverkan med polismyndigheten, andra fältverksamheter, samverkanspartners – skola, fritidsgård, parklek, frivillig organisationer – arbetar Fältgruppen med gemensamma krafter för att förhindra nyrekrytering. I uppdraget ingår även andra delar som exempelvis stärka den psykiska hälsan, våldspreventivt arbete,

trygghetsskapande insatser, förebygga förtryck, hot och våld, förebygga destruktiva maskulinitetsnormer och suicidpreventivt arbete. Vid all oro – med undantag för misstanke om våld i hemmet – tas föräldrakontakt, vid misstanke om nyrekrytering ska även en lägesbild av området komplettera den specifika oron. I möjligaste mån eftersträvas ett personligt möte med föräldrarna, antingen genom en träff på kontoret eller på annan plats. Vid oro görs en anmälan till socialtjänstens myndighetsutövande socialtjänst. I år har runt 20 anmälningar om unga i risk gjorts av fältverksamheten.

Ett prioriterat område är att nå ut till föräldrar där ett arbetssätt är att närvara och delta på de kommunala högstadieskolornas föräldramöten och på de fristående skolornas, om de så önskar. Därutöver finns ett närmare samarbete med några skolor om elever i årskurs 6, utifrån skolans geografiska placering. Skolorna som prioriteras ligger vid eller i en öppen drogscen och/eller i ett av polisens definierade utsatta område.

Fältverksamheten erbjuder föräldraskapsstödsgrupper till föräldrar och har minst en grupp igång varje termin, ofta flera. För de yngre barnen erbjuder föräldramottagningen detsamma. En nära och fungerande samverkan där det är transparent för den unga och föräldrar/vårdnadshavare vad som är oron och hur man tillsammans kan hjälpas åt för att minska den är viktig för att minska nyrekrytering. Fältverksamheten länkar aktivt till annat/fördjupat samtalsstöd till föräldramottagningen och, när det gäller organiserad fritid, till en fritidsgård eller lokal förening.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Jämställdhetsanalys

Stockholmsenkäten 2022 visar att flickor känner sig ganska eller mycket otrygga om de går ut ensamma sent en kväll i området jämfört med pojkar. I Stockholmsenkäten framgår generellt att pojkar både är utsatta för och begår brott i högre utsträckning vilket också speglar statistik för vilka som tar emot både biståndsbedömda och icke biståndsbedömda insatser från stadsdelen. Det kan även vara indikationer på att pojkar i högre grad vistas utomhus än flickor vilket kan leda till högre närvaro i riskmiljöer och en ökad risk för att utsättas för brott. Ökad jämställdhet skulle i denna fråga kunna uppnås genom att öka flickors trygghet så att de tar del av samhället i större utsträckning.

Förebyggande arbete riktar sig mot hela befolkningen i stadsdelsområdet och inbegriper både flickor, pojkar, kvinnor och män. Arbetet som genomförs kan däremot vara olika beroende på

vem som är mottagare. Till exempel har stadsdelens fältassistenter i genomfört arbete relaterat till trygghet för fler flickor och arbete mot nyrekrytering för fler pojkar.

I lägesbilden kring trygghet ska det betonas att det finns andra platser än öppna drogscener som kan upplevas otrygga för de olika könen och sociala medier är ytterligare en aspekt med stor påverkan. Regeringen har också gett Brottsförebyggande rådet i uppdrag att ta fram kunskap om könsnormer och skillnader mellan pojkars och mäns respektive flickors och kvinnors delaktighet i kriminella nätverk och andra typer av organiserad brottslighet, vilket kommer öka kunskapen om könsskillnader då forskningsfältet är relativt begränsat.

Barnrättsperspektiv

Barnkonventionen, särskilt artiklarna 19 och 26, betonar barns rätt till skydd mot våld och rätt till social trygghet. Barn ska också skyddas från narkotika enligt artikel 33. Både fysisk och emotionell trygghet är en grundläggande faktor för barns utveckling och välmående. Barn behöver tillgång till trygga miljöer där de känner sig fria att utforska, lära sig och utveckla sina färdigheter. Det inkluderar stödjande och närvarande vuxna tillsammans med ett säkert samhälle där exponering för narkotika och risk för våld eller övergrepp är låg.

Konsekvenser av bristande trygghet kan bli allvarliga och långvariga. Barn som växer upp i otrygga miljöer kan uppleva stress, ångest och svårigheter att koncentrera sig, vilket påverkar skolresultat och sociala relationer. Dessutom kan otrygghet bidra till psykisk ohälsa och ökad risk för normbrytande beteende.

För att förebygga negativa konsekvenser är det avgörande att investera i stödjande strukturer såsom tillgång till stöd, säkrare bostadsområden och stärkande av sociala skyddsnet då det kan vara till hjälp för att skapa en stabil grund för barnens hälsa och utveckling.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Carina Idenfors
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Skrivelse om lägesbilden i stadsdelen kring trygghet

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2024-08-12
Carina Idenfors, Avdelningschef	2024-08-09